

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 13-15 jaar
- Geschikt voor: onderbouw voortgezet onderwijs
- Tijd: 30-50 minuten
- Vakgebied: Burgerschap, Mediawijsheid, Maatschappijleer
Koppeling aan curriculum: Vrijheid en gelijkheid BU01.1
Bouwsteen: BU06.1 - Solidariteit, Bouwsteen: BU07.1 - Digitaal samenleven,
Bouwsteen: DG5.1 - De digitale burger, Bouwsteen: MM05.1 - Waarden en idealen
- Kernbegrippen: online haatzaaien, online (pro)sociaal gedrag, cyberpesten

De Vloer op Jr. – Kleur boeide je niet

Nidal schrikt als hij de racistische uitspraken van zijn oud voetbaltrainer, Sanne, op zijn Facebook tijdlijn ziet verschijnen. Hij besluit Sanne met zijn uitspraken te confronteren. Nidal en Sanne raken in gesprek over hun gelijkenissen. Wat hen verbindt is voetbal.

Kleur boeide je niet is een geïmproviseerde scène uit het programma De Vloer op Jr.. In dit programma krijgen jonge acteurs een scenario om uit te spelen. Met de video's van De Vloer op Jr. in de klas worden leerlingen uitgenodigd om in de schoenen van een ander te gaan staan. Ze filosoferen over uiteenlopende onderwerpen en bespreken eigen handelingen binnen specifieke situaties. Doordat de scènes uitnodigen tot discussie lenen ze zich voor het oefenen in het debatteren en discussiëren. Ze leren daarbij meningen te onderbouwen en beargumenteren.

Leerdoel

Aan het einde van de les weten de leerlingen het verschil tussen online haat en haat 'in het echt'. Daarnaast hebben ze meer bewustzijn over hun eigen rol wanneer ze te maken krijgen met online haat.

Opbouw les

Introduceer het thema van de les en kijk vervolgens klassikaal de scène [Kleur dat boeide je niet](#) (5 minuten). Vervolgens beantwoorden de leerlingen individueel de verdiepvragen. De antwoorden kunnen ze opschrijven op het werkblad. Deze vragen kunnen daarna klassikaal of in groepjes behandeld worden. Vervolgens kan je een keuzeopdracht kiezen, zoals het gelijkenissenspel of complimentenspel. Deze opdrachten sluiten aan op de positieve boodschap uit de video en zijn bedoeld om meer verbinding in de klas te creëren.

Vragen

Keuzeopdrachten

Werkblad

Opgelet: Het is goed om je te realiseren dat de video emotionele reacties kan oproepen. Wees je daarvan bewust en probeer een veilige sfeer te creëren om het thema bespreekbaar te maken.

Verdiepingsvragen (na de video)

10 min

Doel: Eigen ervaringen met online haat bespreken en bewustwording van eigen rol online.

- 1) Waarom is Nidal teleurgesteld in zijn oud-voetbaltrainer?
- 2) Wat vind jij ervan dat Sanne online haat verspreidt?
- 3) Wat vind jij van de aanpak van Nidal? Leg uit.
- 4) Ben jij wel eens online haat tegengekomen? Leg je antwoord uit.

Stel... Je bent op school en je klasgenoot wordt uitgescholden. Jij hoort en ziet wat er gebeurt.

- 5) Zou je hier iets van zeggen?
- 6) Zou je reactie anders zijn als dezelfde beledigende opmerking online wordt gemaakt? Waarom wel/niet?
- 7) Is er een verschil tussen online beledigd worden en op het schoolplein beledigd worden? Leg uit.

Online haat: Online haatdragende taal is elke onlinecommunicatie of expressie die haat, discriminatie of geweld tegen een persoon of groep aanmoedigt of bevordert vanwege hun ras, religie, handicap, seksuele geaardheid, geslacht of geslachtsidentiteit. Het kan worden aangeduid als cyberpesten of trillen. Wanneer online haat ernstig is, kan het de wet overtreden en worden gezien als een haatmisdrijf (bron: [Stoppesten-nu.nl](https://stoppesten-nu.nl): Online haat).

Online prosociaal gedrag: Prosociaal gedrag is vrijwillig (zonder dat het moet) iets goeds doen voor een ander. Online prosociaal gedrag is al het prosociale gedrag dat voorkomt in de digitale media-omgeving. Bijvoorbeeld iemand opvrolijken of steunen via sociale media. (bron: [Netwerk Mediawijsheid](https://www.netwerkmediawijsheid.nl)).

Keuzeopdrachten (na de video)

→ Klassikaal gesprek

15 min

Doel: Klassikaal gesprek aangaan over de eigen rol in het tegengaan van online haat

Laat de leerlingen de laatste vraag van het werkblad scheuren, verzamel de input en bespreek deze met de klas. Focus het gesprek op:

- Het verschil tussen online haat en offline haat (haat 'in het echt')
- De eigen rol wanneer de leerlingen in aanraking komen met online haat

Voorbeeldvragen:

- Hoe reageert de omgeving bij beledigende opmerkingen op school?
- Reageer jij op haat, bijvoorbeeld in de klas of op het schoolplein? Waarom wel/niet?
- Kennen jullie andere voorbeelden van online haat op sociale media, zoals TikTok?
- Hoe reageert de omgeving bij online haat op sociale media, zoals TikTok?
- Reageer jij op online haat? Waarom wel/niet?
- Verschilt online en offline haat van elkaar? Waarom wel/niet?
- Wat zou jij zelf kunnen doen tegen online haat?
- Op een schaal van 1 op 10: hoe belangrijk vind jij het dat er meer aandacht is voor het tegengaan van online haat?

→ Gelijkenissenspel

15 min

Benodigdheden: Stopwatch

Opstelling: Twee lange rijen stoelen tegenover elkaar (speeddate opstelling).

Nidal en Sanne raken in gesprek over hun gelijkenissen, hetgeen wat hen verbindt is voetbal. Laat de leerlingen in twee rijen tegenover elkaar zitten (het liefst zoveel mogelijk door elkaar gehusseld). Laat de leerlingen tijdens een speeddate op zoek gaan naar gelijkenissen. Na 30 seconden schuift 1 rij een stoeltje door, herhaal dit 5 rondes. Laat de leerlingen zoveel mogelijk gelijkenissen vinden. Welk koppel de meeste gelijkenissen totaal heeft, die wint. Er is één regel: gelijkenissen over school tellen niet mee!

→ Complimentenspel

15 min

Benodigdheden per persoon: 1 A4, pennen & washi tape of schilderstape

Opstelling: Open ruimte, zodat leerlingen rond kunnen lopen

Volgens Nidal is liefde de oplossing. Een manier om je waardering voor een ander te uiten is door hen complimenten te geven. Geef alle leerlingen een A4 papier die ze achterop hun rug plakken. Laat ze vervolgens door de klas lopen en complimenten op elkaars rug schrijven. Aan het eind van het spel, kan iedereen een blad vol complimenten mee naar huis nemen.

Extra verdieping

Op de site van Stop Pesten Nu staat verdiepende [informatie over online haat](#), o.a. de wettelijke regelgeving rondom online haat en de impact van online haat op slachtoffers.

In het HUMAN-artikel [We zijn onvoldoende beschermd tegen online haat](#) lees je over de effecten op individu en de samenleving, en de rol van mediaplatforms en de samenleving in het bestrijden van online haat.

Netwerk Mediawijsheid geeft [7 tips](#) om online prosociaal gedrag te stimuleren.

In dit [whitepaper Online kwetsend gedrag](#) meer informatie over online kwetsend gedrag, de juridische aspecten en wat je als slachtoffer of omstander kan doen.

Bekijk de ingekorte aflevering van [Argos Medialogica Online haatzaaien](#) over hoe er een geraffineerd spel van haatzaaien ontstond en wie daar belang bij hebben.

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

1) Waarom is Nidal teleurgesteld in zijn oud-voetbaltrainer?

2) Wat vind jij ervan dat Sanne online haat verspreidt?

3) Wat vind jij van de aanpak van Nidal? Leg uit.

4) Ben jij wel eens online haat tegengekomen? Leg je antwoord uit.

Stel... Je bent op school en je klasgenoot wordt uitgescholden. Jij hoort en ziet wat er gebeurt.

5) Zou je hier iets van zeggen?

6) Zou je reactie anders zijn als dezelfde beledigende opmerking online wordt gemaakt? Waarom wel/niet?

7) Is er een verschil tussen online beledigd worden en op het schoolplein beledigd worden? Leg uit.
